

שלושה עשר שופרות פ"ו שקלים

ומסתמא לשני מינין נדבות עשה אותן: מפני הטמאין. לעולם נדבה א' היתה אלא שהיודע נמנו בפנים אבל המלך אמר שיתנחו בן חן כדו שיוכלו גם הטמאים להיטו טמאין מת ושרך ליתן לחמו שהם מותרים לבל נחמתי ליה: על שם וכו'. כלומר ע"כ לומר דשמי נדבות היו דבמלכות כתיב אך לא יעשה בית ה' ספות זומרות וכו' מן הכסף המוצא בית ה' וכו' כתיב וכלותם וגו' את שאר הכסף ויעשוהו כלי שרת אלא ודאי דשמי נדבות היו ומן הכסף המוצא בית ה' הדרן עלך פרק שלשה עשר שופרות כלי שרת אבל מנדבה הכתובה בד"ה והיא יתנה חן לבתי ה' ממנה עשו כלי שרת: ה"ג פסוק כסף וכו'. מן כסף המוצא בית ה': הדרן עלך פרק שלשה עשר שופרות

ריבב"ן

מתני' מעות שנמאלו בין שופר שקלים לשופר נדבה. הולכין אחר הקרוב בין להקל בין להחמיר: מחלה על מחלה יפלו נדבה. נדבה חמורה כדולה עולה אבל שקלים שיריהן קילי קדושהייהו דמינתין לחומת העיר ומגדלומיה: לטובה. חמירא לנדבה היא עממה קריבה אבל עינים הן מכשירי קרבן: בין קינין לגוילי עולה יפלו לגוילי עולה. קממן כרבנן דקייני חובה הן ואחד לעולה וא' לחטאת וחטאת הבשר נאכל כהניס ומיך שיש לו שעת ומירא טפי: בין חולין למעשר שני. לאו במקדש עסקינן אלא אם היו שני בצדדי מעות צביתיה מחלה למחלה יפלו למע"ש ויחלסו צירושלים כגון שנשתמש בהן כאחד דאי לא היה אוליין בתר בתרא כדמוכח בפסחים כ"ג (א) (ב) (ד):

מתני' מעות שנמאלו לפני סוהרי נדבה צירושלים לעולם מעשר שני. לפי שרוב מעות נמשר שני שלמים אלא דלמיא שם שם כתיב הכא וכלתה לפני ה' אלהיך מעשר דגנך ומירושך וגו' עד וכלתה שם וגו' והעשר (מכ"ב) וחתם שלמים וכלתה שם (דברים כו) לא שאינו רשאי לאוכלן בתורה חולין כלל אפילו צירושלים דלפילו בהתקפה שלמים לא תפסי דלמירין בפרק התורה א"ר רמי המתפיש מעות מעשר שלמים לא קנו שלמים ואם רצה ליקח בהן חטין או דבר אחר רשאי ומינא הכא הלווקא היה לוצחי שלמים וצממה לבשר תאווה לא יאך העור לחולין כגון שלקחה ממשות מעשר שני ומפשי דלפילו העור אינו צמרת ללאה העור לחולין כשאר שלמים שהעור לחולין ופסילו של מע"ש דלמירין צירוינין פ"ג בצקר מלמד שלוקחין בקר אגב עורו כשע"טא שהעור חולין גמיר. ובפרק הניס חולין. ירושלמי אמר רבא בר חייה בשם ר' יוחנן חוקה שאין לה מוציא מעות מן הלשכה עד שמתחלת עליה בהבמה: (ובירושלמי) כשאר כל ימות השנה חולין ובשעת הרגל מעשר. מפרש בפסחים פ"ק אמר רב שמעיה בר זרעא מי"ט הוילי וסוקי ירושלים עשוין להתכבד בכל יום וקמאי קמאי אלו להו: למנין דלא כר' יוסי תנאי (ומוספתא פ"ג א"ר יוסי אלו דמיין בתי שמיא אכל ב"ה אומרים לעולם מעשר חון מהמלאין בבר הית בשאר ימות השנה שהן חולין: מתני' אביין עולם. ודווקא שמתנתחין כמפויש במת' יומא פ"ב ותמיכות חטאות וכו' דליכא לנספוקי בשאם אבל חטאת שכיחא טפי מ"מ אבילת דלא ליום ויליה ודווקא בצורה איכא לנספוקי בצמחא אבל שמיכות מתורין לא ואלתה חולין

לעורה צירושלים בין אביין בין חמיכות זבחי שלמים וה"ה דליכא לנספוקי בצמחה ובמעשר בהמה ומירי דשכיחא נקט: זה וזה פוענח זורסו ויאל לבוס הספר. ירושלמי אמר ר' יוסי יאות לאוכלו כל את יכול שמה נתקלקלה זורמו פי' שמה הוא נותר לשפיר וא' את יכול שמה לא נתקלקלה זורמו כלומר שמה עדיין לא צרה לדי נותר לפוס כן דריך מימר מעובר למחר ויאל לבית השרפה ולוצחי שלמים דריך חמה לפרש מעובר זורמו עד יום ג' שמה היום נשחט ואינו נותר עד יום ג' לחיטות: מתני' אביין נטלו. והאולכין לוקה לפי שנתנבלה השליכה אביין: חסיוס מפורס. ירושלמי חמיכות מתורין לא ממש מותרות אלא מותרות משום נבילה

יוס השלשי:

נמאלו גצונוין. צערי ישראל: איברים נטלו. שכן דרך שחמתין הגבילות לאיברים ומשליכן ברחובות שאלתוהו הכלבים: חסיוס מורין. שאין דרך לחתוך

תקלין הדרתין

רשב"ג ז' נדבות וכו' וכו' מיייר נדבה חמרה היה לא נדב"ה ודריש את שאר הכסף היינו נדבה חמרה דבמלכות וכו' הוה: דיבה אחת מאי כוללתם. כלומר הן קרא דככלותם כתיב ביה ויעשוהו כלים לבית ה': לאתר שסוהרי. ודריש שאר הכסף המותר ממנה שבגו לבדק בית עשו כלי שרת דלב ב"ד ממנה עליהן והוא באוקומתא דבבלי שם: וקשיא על דר"י. דלמר נדבה אחת: כשערי בית ה' חוץ. משמע דשמי ארוסתו היו אחד עמם בתוך ואחד צביתם אלא דשמי נדבות היו: ומשני דלעולם א' היתה השני היה מפני הטמאים שאסורין ליכנס ולכן נמנו להארון חוץ שימנו שם: הדרן עלך פרק שלשה עשר שופרות

מתני' מעות שנמאלו כו' יפלו לשקלים. דבמר קרוב אוליין: נדבה. מפרש בגמרא: לטובה. לנדבה עממה קרבן ועינים מכשירי קרבן: גמ' לא לריכא דלא כו'. קושא

היא דפרין וכי לא היה לריב למינתין בין שקלים לקינין שהיו סמוכין זה לזה כדמתן בפ"ו נדבה מז' א' ה"ג מחלה על מחלה יפלו נדבה אים כו' שמה יפלו לשויי נדבה. משמש לוקחים לחומת העיר ולא לקרבן ולכן יפלו נדבה שצדדי ממנה קין המנוח עולות: כמו שמת. כמו שהפריש שקלו ומת דף זה הוא בלא צבית כמו וצמת דינן דיפלו נדבה דלמחר כסמון: פרישו שקלו וכו'. פרישנו בפרק ז': וקשיא יש תעלה כו'. אמנאם בין קינין לגוילי עולה פריך דקמתי צמתי' יפלו לגוילי עולה והא צביתין היא אחד חטאת כו': ה"ג טנאי ז"ד על המוסרות. דייטו כהאי גוונא שנתותה על ידי שנאבדו ואי אפשר להביאם לדי קינין היו ליה כמומר חטאת דמתן כפ"ב ומומיהיהן נדבה והן עולות לקין המנוח: אם כן דמנאי ז"ר שיקרבו עולות לבד ולא יכא ואל לחטאת במה ממספרת שצריכה א' לכפרה והוא חטאת ובאין לא לקינין אלא עולות שאינן לכפרה דריכא דקרוב לגוילי עולה ניהא שכן כיון דמלאורייתא אוליין בתר קרוב אוליין ודאי של גוילי עולה מה שאין כן הכא דלמירין משום חומרה דקסיפא הא לא מתכפר בתעלה: ה"ג המספק אם הקינין מספק את הפסולות ואת האצבות ואם כן כשהאי גוונא יספיק המספק לקרבו חטאת לכפרתה: ה"ג לא לריכא דלא בין קינין כו'. וכי לא היה לריב למינתין נמנאל בין קינין לעינים וכן בין לנדבה לריב דלמירי נמנאל עולות ודאי חמירא דבדון עולות ובדמיון גב גוילי עולות דמתמירין דיפלו לגוילי עולות אפי' א' מהם לריכא חשקה להתכפר עד דפרין גמ' ומשני אלא דבגמרא קאמר שפסלו נדבתי מימר טעמא שמה יפלו לשויי נדבה ולא יכא כלל לקריבות ויהא יותא וכן

אל החלל: מחלה על מחלה יפלו נדבה. גמ' מפרש טעמא: מחלה על מחלה יפלו לטובה. לנדבה היא עממה קרבן ועינים מכשירי קרבן: מחלה על מחלה יפלו לגוילי עולה. מפרש בגמ' גמ' ופריך לא זורכה. לא היה לו לתנא לשנות אלא משום שנמאלו בין שקלים לקיני' שהרי שופר של שקלים היה סמוך לקינים כפי סדר השני צפ' דלעיל ולא לנדבה שהנדבה בסוף ושקלים בראש: ומשני כמין כובליים. פי' בעיגול סביב היו עומדין והיו השקלים סמוך לנדבה מזד א': ופריך לא זורכה. לא הלי' אלא מחלה למחלה יפלו לשקלים שצביתין מהן קרבות צבור הקבועים משא"כ נדבה שאינן אלא לקין המנוח: ומשני אים דעמי וכו'. יש שרלו למירי דייטו טעמא דלא יפלו לשקלים דלשפמיס יומירו השקלים ושרי שקלים לחומת העיר ולא לקרבות באין נמנאל שהנדבה חמורה ממנה: מחלה למחלה. שקלים שנמאלו במחלה למחלה ה"ל כשקל שמתו בעילו שנופל נדבה כדמסיק: עד דאלה סמן. כשהיימי צבצל שמעמי ששאל ר"י לשמאל הפריש שקלו ומת מה יעשה זו: מורה עשויים האופי שנו. של כה"ג מה יעשה זו: ויוניס לים המנה לא נטוין ולא מועלין כו'. וקשיא ויש חטאת וכו'. אמתי' פריך דמני בין קינין וכו' מחלה למחלה יפלו לגויל עולה בשלמא קרוב לגוילי עולה כיון דמלאורייתא אוליין בתר קריבה היה בלתי כן ודאי גוילי עולה אלא מחלה על מחלה דמסיפא שדין להו לגוילי עולה קשיא ובי חטאת יכול להקריב עולה מספק: ומשני טנאי ז"ד הוא על המוסרות שיקרבו עולות. אפי' ג' דמותרות חטאת הן ה"ג מנאי בית דין הוא שיקרבו עולות: ופריך האשה הואש שהביאה המעות הללו כמה חספסר. כלומר שמה מקמי חובה פסלו וצמח מתכפר שהרי לא הקריבה חטאתה: ומשני טנאי ז"ד הוא המספק אם הקינין מספק אם הפסולות. ואף זו מן הפסולות היא זרין המספק קינין ליתן קינין כפי המעות הנמאלים ושומטין חטאת על הספק דחטאת העוף צאה על הספק ואינה נאכלת: ופריך לא זורכה. וכי לא היה לריב למנא לשנות נמי בין קטורת לעינים ובין לנדבה לריב דלמירי כפרת מה דיעס: ומשני וטמיס כפייה. כבר מנא כפייה זה הכלל הולכין אחר הקרוב וכו' ומרבינן הכל צוה הכלל ומיהו הנין דמני לריכא דלשמי' שום חידוש כדשניין:

ה'לכה ב מתני' מעות' שנמאלו לפני סוהרי הבמה ועולם מעשר וברר הבית חולין (ג) ובירושלים בשאר כל ימות השנה חולין ובשעת הרגל הכל מעשר ב' בשר שנמצא בעורה איברים עולות והתיבות חטאות ובירושלים זבחי שלמים זה וזה תעובר צורתה ויצא לבית השריפה נמצא (ג) בגבולין אברים נבילות והתיבות מותרות ולבשת

ה'לכה א מתני' מעות שנמצאו בין השקלים לנדבה קרוב לשקלים יפלו לשקלים לנדבה יפלו לנדבה מחצה מחצה יפלו לנדבה כ"ב עינים ללבונה קרוב לעינים יפלו לעינים ללבונה יפלו ללבונה מחצה מחצה יפלו ללבונה בין קינין לגוילי עולה קרוב לקינין יפלו (א) לקינין קרוב לגוילי עולה יפלו לגוילי עולה מחצה מחצה יפלו לגוילי עולה: בין חולין למעשר שני קרוב לחולין יפלו לחולין למעשר שני יפלו למעשר שני מחצה למחצה יפלו למעשר שני זה הכלל הולכין אחר הקרוב להקל מחצה למחצה להחמיר: גמ' לא הוצרכה דלא בין שקלים לקינים ר' אבון בשם ר' פנחס (ב) במין בוכלייאיר היו עשוין מחצה למחצה יפלו לנדבה (א) ולא צורכה דלא מחצה למחצה יפלו לשקלים) אית דבעי מימר שמה יפלו לשרי הלשכה אית דבעי מימר מחצה מחצה כמו שמת א"ר (ג) יכא עד דאנא חמן שבעית קל רב יהודה שאל לשמואל ה' הפריש שקלו ומת אמר ליה יפלו לנדבה (מותר) עשירית שקלו רבא רבי יוחנן אמר ה' יולויבם לים המלח רבי לעזר אמר יפלו לנדבה וקשיא ויש חטאת קריבה עולה (א) חוקה (אחי) בשם רבי שמעון בן לקיש תנאי בית דין הוא על המותרות שיקרבו עולות האשה הוית במה היא מתכפרת (אמר) ר' יצחק (א) תנאי ב"ד הוא ה' מתכפרת הקינין הוא מספק את (א) הפסולות לא צורכה (א) דלא בין קטורת לעינים לנדבה לריב דלמירי כפרת מה דיעס: ומשני וטמיס כפייה. כבר מנא כפייה זה הכלל הולכין אחר הקרוב וכו' ומרבינן הכל צוה הכלל ומיהו הנין דמני לריכא דלשמי' שום חידוש כדשניין:

ה'לכה ב מתני' מעות' שנמצאו לפני סוהרי הבמה ועולם מעשר וברר הבית חולין (ג) ובירושלים בשאר כל ימות השנה חולין ובשעת הרגל הכל מעשר ב' בשר שנמצא בעורה איברים עולות והתיבות חטאות ובירושלים זבחי שלמים זה וזה תעובר צורתה ויצא לבית השריפה נמצא (ג) בגבולין אברים נבילות והתיבות מותרות ולבשת

בגלל שרוב מעות שצד בני אדם או הן של מעשר אפי' היו חולין דלולין בתר רובא דשמה ואימור מקמי בגל נפיל: צירושלים. עלא בשוק בהבמות: בשעת הרגל הכל מעשר. ולא אוליין בתר רוב שרוב עשוי ירושלם עשוי להתכבד בכל יום ואי' נפל מקודם כבר נמאלו אלא הר ביתה לא היה עשוי להתכבד לפי שהוא צבור והרווח מכבד ומסיר כל האבן וגם אף אדם רשאי ליכנס להר ביתה כשאם שברגליו לפיכך אין אבן מניח שם: וצירושלים עולות. אין שמתנת כדרך הגמות המפורש בעולות צידוע שהן של עולות: וחסיוס חטאות. דאין אוליין בעורה אלא חטאות ואשמות: צירושלים זבחי שלמים. דרוב צביר האכל צירושלים היו שלמים: זה וזה. בין שנמנאל בעורה בין שנמנאל צירושלים מעובר זורמן לפי שנפסל צביקה הדעת אסורין באכילה ואין לזולל בהן ולשרפן עד שיפסלו כדחאי הלכך מעורר עיבור זורה והיינו שיפסלו צמרת ועצור זורה דשלמים עד מחלון

משנת אליהו

ה"ג מחלה על מחלה יפלו נדבה אים דעמי מימר כו'. הרמב"ם ז"ל פירש צמתי' דלךך יפלו נדבה משום דחמירא משקלים דנדבה כוון עולות משא"כ כשקלים שמיביחם מהם פסמיס חטאת שאלתם להביא וכו' הרע"ב וגו' רבינו מייכות לשיטתו דל"ג לא לריכא דלא כו' יפלו לשקלים כטומא אחירא וכמו שדחק בק"ע דלשקלים עדיפא שהוא לחטאת לקרבן צבור ומשני זה נשאר כקשוא על הרמב"ם הרע"ב אלא צבור דג' בגמ' כ"ל דקאי לפרושי מ"ש צמתי' יפלו לשקלים ודעת הרמב"ם ז"ל דשפטי צמתי' כבול צבא דמחלה על מחלה הולכין להחמיר כדמסיס מחלה ע"מ להחמיר ה"ג לנדבה וגוילי עולה וא"כ ה"ג נדבה ודאי חמירא דבדון עולות ובדמיון גב גוילי עולות דמתמירין שיפלו לגוילי עולות אפי' א' מהם לריכא חשקה להתכפר עד דפרין גמ' ומשני אלא דבגמרא קאמר שפסלו נדבתי מימר טעמא שמה יפלו לשויי נדבה ולא יכא כלל לקריבות ויהא יותא וכן

הוא דפרין וכי לא היה לריב למינתין בין שקלים לקינין שהיו סמוכין זה לזה כדמתן בפ"ו נדבה מז' א' ה"ג מחלה על מחלה יפלו נדבה אים כו' שמה יפלו לשויי נדבה. משמש לוקחים לחומת העיר ולא לקרבן ולכן יפלו נדבה שצדדי ממנה קין המנוח עולות: כמו שמת. כמו שהפריש שקלו ומת דף זה הוא בלא צבית כמו וצמת דינן דיפלו נדבה דלמחר כסמון: פרישו שקלו וכו'. פרישנו בפרק ז': וקשיא יש תעלה כו'. אמנאם בין קינין לגוילי עולה פריך דקמתי צמתי' יפלו לגוילי עולה והא צביתין היא אחד חטאת כו': ה"ג טנאי ז"ד על המוסרות. דייטו כהאי גוונא שנתותה על ידי שנאבדו ואי אפשר להביאם לדי קינין היו ליה כמומר חטאת דמתן כפ"ב ומומיהיהן נדבה והן עולות לקין המנוח: אם כן דמנאי ז"ר שיקרבו עולות לבד ולא יכא ואל לחטאת במה ממספרת שצריכה א' לכפרה והוא חטאת ובאין לא לקינין אלא עולות שאינן לכפרה דריכא דקרוב לגוילי עולה ניהא שכן כיון דמלאורייתא אוליין בתר קרוב אוליין ודאי של גוילי עולה מה שאין כן הכא דלמירין משום חומרה דקסיפא הא לא מתכפר בתעלה: ה"ג המספק אם הקינין מספק את הפסולות ואת האצבות ואם כן כשהאי גוונא יספיק המספק לקרבו חטאת לכפרתה: ה"ג לא לריכא דלא בין קינין כו'. וכי לא היה לריב למינתין נמנאל בין קינין לעינים וכן בין לנדבה לריב דלמירי נמנאל עולות ודאי חמירא דבדון עולות ובדמיון גב גוילי עולות דמתמירין דיפלו לגוילי עולות אפי' א' מהם לריכא חשקה להתכפר עד דפרין גמ' ומשני אלא דבגמרא קאמר שפסלו נדבתי מימר טעמא שמה יפלו לשויי נדבה ולא יכא כלל לקריבות ויהא יותא וכן

א) א"ה ערובו מקרבתו יש כאן כי ירשף דקרא יאמר המלך ויעשו ארון א' וגו' הוא בד"ה ב' כי' ויפיל דקרא ויקב חור בדלתו הוא מנבלס ב י' , ב) לעיל פי"ב ה"ל"ד ב' א' , ב' , ד) לקמן ה"ל"ה. א' ס' א' פסחים ז' א' ו' חולין ז' א' ,

עין משפט

ג' מ"י פ"ו ממעשר שני הלכה יב: ד' מ"י פ"ג מן משקל ה"י"ט: ה' מ"י פ"ק ה' הפסחים ה"י"ט: ו' מ"י פ"ו מכלי המקדש ה"י"ט: ז' מ"י פ"ו ממעשר שני הלכה יב: ח' מ"י שם ה"י"ט: ט' מ"י פ"ק י"ט מפסחים ה"י"ט:

נוסחת הבבלי

(א) לקינין לגוילי כו' (ב) כמין קוללים כו' יפלו לשקלים אומ' כו' שמת (אפי' א"ר אפי' כו' ומת מזה א"ל כו' עולה רבי חייא אמר כסם ר"ל מנאי עולה כו' עולות אם כן ר"ל צירושלים שעתה כרגל מעשר ובשאר כל ימיו השנה חולין:

הגהות הגר"א

[א] השורה הנסגרת כאן ל"ג לה ועיין במ"ש שהריך מחור וביבא דלוי' נגד ק"ע דל"ג לה: [ב] ל"ל את הפסולות ואת האצבות: [ג] ה"ג ל"ג דלא בין קינין לעינים בין לנדבה לריב דלמירי כפרת מה דיעס:

ציון ירושלים

משמרות ועי' יבמות דף ק' רש"י שם ד"ה כל שכתב ששה בני אבות אכל בגמ' שם שמעך דגם כשנת היה שמה דוק ומשכח אכל מאחזי ממונת דק"ו ז"ל שצמחאל ג"כ דלא היה רק ששה בני אבות ובתורה צדדתי כדברי באורך וא"כ: תנאי ב"ד הוא המספק את הקינין מספק את הפסולות. עש"ך מ"מ

גליון הש"ס

[א] עיין ק"ע אמנם כדע"כ כמז בשם הירושלמי דבית דין הממונים על הקינין לוקחין משל צבור כיון אותן מעות שנמאלו ומקינין אותן לבעל המעות וכו' ע"ש נראה שיהיו מה נרשא חמרת כאן ובאמת כפי מה דק"ל כ"י דהמספק את הקינין מספק את הפסולות הכרי הרע"ב אומרן כן לקמן מ"ו קשה אמאי כמז כאן דבא משל צבור ונראה כיון דטעמו דר"י משום דלמי מקבל הקינין לגוילי עולה יש כאן ריבוי מונח אם כן אמאי יפסיד המספק את הקינין ומש"ה מקמי דבא משל צבור ודוק:

תורה אור השלם

1. ויאמר המלך ויעשו ארון אהרן בשער בית ה' ויחצוהו:
2. ויחצו ויחצוהו הבדן ארון אהרן ויקבחו בדלתו ויתן אהרן אצל המזבחה ומקומו בבוא איש בית ה' ויגונו שמה בהבתיים שמרי השף את כל הבקס והבואבא בית ה' מלכים ב' יב' י
3. אך לא יעשה בית ה' ספות כסף ומזמרות מוקפות ויחצוהו את כל בלי אהב ובל' כסף מן הבקס והבואבא בית ה' מלכים ב' יב' יד